

פרשת פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לט, מג)

רבותינו ז"ל אמרו: מהו "המשכן משכן" שנתמשכן ב' פעמים, רמז לחורב שני בתי המקדש.

בספר "הגדה של פסח מפי ספרי וסופרי" כותב רבי אליעזר דוד פרידמן שליט"א: בעוונותינו הרבי לא זכינו עתה לבית המקדש בתפארתו שיכפר לנו על כל עוונותינו, אך בזמן הזה יש לנו את סאת היסורים שמכפרת עלינו, וענין זה מבואר הדק היטב במשנתו של הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א בהקדמה לספר "לוחות העדות", וחזר ונשנה בספרו "יערות דבש" איזה יסורים מכפרים ואיזה לא, וכדאי הם דבריו הק' לעיין בהם ולהבינם על בוריים.

בגמרא ברכות (ז:): דרשו "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו" (תהלי ג, א). מזמור לדוד? קינה לדוד מיבעי ליה. אמר רבי שמעון בן אבישלום, משל למה הדבר דומה לאדם שיצא עליו שטר חוב, קודם שפרעו היה עצב לאחר שפרעו שמח, אם כן דוד, כיון שאמר לו הקב"ה (שמואל ב' יב, יא) "הנני מקים עליך רעה מביתך" היה עצב, אמר שמא עבד או ממזר הוא דלא חייס עלי [שלא ירחם עליו], כיון דחזא דאבשלום הוא שמח, משום הכי אמר מזמור, ולכאורה יפלא שהרי מצינו באבשלום שלא חמל ולא ריחם על דוד אביו, וא"כ איזה מזמור קאמר להודות שפרע את חובו בבנו שיצא לתרבות רעה בה בשעה שבכלל לא ריחם עליו.

ואמר הרבי ר' יהונתן ליישב ולבאר באופן נפלא, דהנה יש ב' מיני יסורי הבאים על האדם,

הראשון הוא על עובד ה' שנכשל לפעמי בחטא רח"ל, והקב"ה שמרחם עליו ורוצה בטהרתו מביא עליו צער או פגע כדי שבכך יתמרקו עוונותיו. והנה יסורי אלו יכולים להיות גם שלא לפי דרך הטבע, שהרי הקב"ה מייסרו בשבטו, ואצלו יתב"ש לא שייך טבע כלל כי קדושתו למעלה ממנו, ועל אף חסרון זה יש בו מעלה גדולה מאד שבכך זוכה להינקות מעבירות שבידו.

והשני הוא החוטא שכ"כ הירבה להמרות את פי ה' רח"ל עד שהקב"ה ממאס בו כביכול, וזורקו מעל פניו, ומזה נגרם שהקב"ה מסיר מעליו את השגחתו ונמצא מופקר לפגעי הזמן. ויסורים אלו, מעלה יש בה מצד אחד שאינו לוקה ביסורי מחוץ לדרך הטבע, אך בד בבד אינו זוכה למרק באלו את חטאיו, כי אין הקב"ה מייסרו אלא רק מפקירו וכביכול אינו משיג בו, ומה שנפגע מפגעי הטבע והזמן ממילא קאתי עליהו, כי רבים המכשולים בעולם הזה.

ולכן כשאמר הקב"ה לדוד המלך "הנני מקים עליך רעה מביתך" חשש שהקב"ה כועס עליו כ"כ עד שרוצה להענישו בעבד או ממזר שמדר הטבע הוא שלא ירחמו עליו, ונמצא שמקבל עונשים כדרכו של עולם, והיינו מפני שכביכול הסיר קוב"ה השגחתו ממנו, אך עתה לאחר שיצא ממנו אבשלום, שדרך הבן לרחם על אביו ואעפ"כ לא ריחם עליו, מזה ראה והסיק שהקב"ה הוא שמענישו כיון שהוא שלא בדר הטבע, וא"כ זוכה בכך שיתכפרו עוונותיו, ועל זה שפיר שייך להודות ולשבח הוי "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו".

ואתי שפיר בכפתור ופרח המשך דבריהם שם "משל לאדם שיצא עליו שטר חוב, קודם שפרעו היה עצב לאחר שפרעו שמח", כי בכך ראה שהוא משל חובותיו, שעוונותיו מתפקקים, וכל יסוריו מוחקים וממרקים את חטאיו.

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

פרשת פקודי